

۱۱۸۵۱۱۹

کتابخانه

۴۰۲، ۴، ۲۱

به نام خداوند جان و خرد

آزمون هوش و کسیر بزرگسالان
اجرا، نمره گذاری و تبدیل نمرات

www.ketab.ir

تألیف

دکتر ابوالفضل کرمی

عضو هیأت علمی دانشگاه علامه طباطبائی

دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی

انتشارات روان‌سنجی

سرشناسه	:	کرمی، ابوالفضل، ۱۳۲۳ -
عنوان و نام پدیدآور	:	راهنمای آزمون هوش و کسلر بزرگسالان (نسخه تجدیدنظر شده)/گردآوری، تنظیم و اقتباس ابوالفضل کرمی.
مشخصات نشر	:	تهران : روان‌سنجی، ۱۴۰۲.
مشخصات ظاهری	:	۱۱۹ ص.: مصور، جدول.
شابک	:	۹۷۸-۶۲۲-۷۳۳۷-۳۹-۶
وضعیت فهرست نویسی	:	فیا
موضوع	:	مقیاس هوش و کسلر برای بزرگسالان Wechsler Adult Intelligence Scale آزمون‌های هوش Intelligence tests BF۴۲۲/۵ ۱۵۳/۹۳۲ ۹۱۹۷۵۷۱
رده بندی کنگره	:	
رده بندی دیویی	:	
شماره کتابشناسی ملی	:	

عنوان کتاب	:	آزمون هوش و کسلر بزرگسالان (اجرا، نمره گذاری و تبدیل نمره)
تألیف	:	ابوالفضل کرمی
نوبت چاپ	:	اول ۱۴۰۲
شمارگان	:	۵۰۰ نسخه
قیمت	:	۱,۰۰۰,۰۰۰ ریال

آدرس انتشارات: تهران، میدان انقلاب، ابتدای کارگر جنوبی، کوچه رشتچی، پلاک ۱۳ واحد ۲. تلفکس: ۰۲۱-۶۶۵۶۴۸۱۵

پیشگفتار

نگارنده این اثر از سال ۱۳۶۲ که تدریس درس تهیه و کاربرد آزمون‌های روانی را ابتدا در دانشگاه مشهد و سپس در دانشگاه‌های علامه طباطبائی، تربیت معلم و مراکز مختلف تربیت معلم تهران به عهده داشته است. همواره از طرف دانشجویان محترم و همکاران گرامی تشویق به تهیه، ترجمه و گردآوری آزمون‌های روانی گردیده، در پاسخ به این تشویق‌ها در سال ۱۳۷۸ اقدام به دریافت مجوز نشری با نام **انتشارات روان‌سنجی** شد و تا کنون حدود ۵۰ آزمون ترجمه و همین تعداد نیز گردآوری و تنظیم شده است. ولی به علت اشتغال به تدریس و مسئولیت اداری متعدد موفق به تهیه و ساخت ابزارهای آزمون‌های روانی نشده است.

گرچه از آغاز فعالیت‌های انتشارات روان‌سنجی امور اجرایی آن به افراد دیگری واگذار شده است ولی در مدت ۶ سال گذشته آنها هم جز تولید اندکی ابزار در زمینه معکب‌های کهنس و کارت‌های بندر - گشتالت موفقیتی نداشته‌اند. تا اینکه در شهریور ماه ۱۳۸۵ دخترم (رعنا کرمی) مدیریت اجرایی انتشارات را تقبل نمود و به همت والای ایشان در اندک مدتی این انتشارات توانسته است علاوه بر تولید معکب‌های کهنس و کارت‌های بندر - گشتالت با کیفیت بالا نسبت به تولید ابزار آزمون‌های T.A.T, C.A.T, کارت‌های رورشاخ، وکسلر کودکان و بزرگسالان اقدام نماید.

این کتاب بنا به نیاز انتشارات روان‌سنجی و برای استفاده همکاران مشاور، روان‌شناس، روان‌پزشک و نیز علاقه‌مندان به پژوهش تهیه شده است. افرادی که مایل به استفاده از آزمون‌های وکسلر هستند باید شایستگی اجرای آزمون‌های روان‌شناختی را در حد تخصصی کسب کرده باشند. معمولاً فارغ‌التحصیلان دوره‌های کارشناسی ارشد مشاوره، روان‌شناسی بالینی و بالاتر، چنین توانایی را دارند. علاقه‌مندان دیگر نیز با دیدن دوره‌های تخصصی لازم می‌توانند از این آزمون‌ها استفاده کنند. برای این همکاران فرم ویژه‌ای در صفحه بعد تهیه شده است که شرایط دریافت ابزارها را مشخص کرده است. این تمهیدات برای حفظ حریم آزمون‌های روان‌شناختی تدارک دیده شده و ضروری است.

دکتر ابوالفضل کرمی

روان‌شناس و عضو هیأت علمی دانشگاه علامه طباطبائی

فهرست مطالب

۳	پیشگفتار.....
۷	مقدمه:.....
۷	مفهوم کلی هوش.....
۸	تاریخچه تدوین مقیاس هوشی و کسلر بزرگسالان.....
۹	تفاوت مقیاس‌های هوشی و کسلر با آزمون هوشی استنفرد - بینه.....
۹	معایب اجرای آزمون‌های هوش کودکان روی بزرگسالان.....
۹	معرفی آزمون.....
۱۱	بخش اول: ویژگی‌های روان‌سنجی مقیاس تجدیدنظر شده هوشی و کسلر بزرگسالان.....
۱۱	الف - پایایی.....
۱۱	ب - روایی.....
۱۲	ج - هنجار.....
۱۲	ویژگی‌های مقیاس هوشی و کسلر بزرگسالان.....
۱۲	توصیه‌های مهم برای استفاده‌کنندگان از آزمون.....
۱۴	فرم‌های کوتاه مقیاس هوشی و کسلر بزرگسالان.....
۱۵	محاسن و محدودیت‌های مقیاس‌های و کسلر.....
۱۶	نمره‌گذاری.....
۱۶	برگ نمره‌گذاری.....
۱۷	وسایل موجود در کیف آزمون.....
۱۷	وسایلی که آزمونگر تهیه می‌کند.....
۱۸	توانایی‌هایی که مقیاس‌های و کسلر منعکس می‌سازند.....
۱۸	خرده آزمون‌های و کسلر بزرگسالان.....
۲۱	بخش دوم: دستورالعمل‌های اجرا و نمره‌گذاری.....
۲۱	۱. اطلاعات عمومی.....
۲۳	۲. تکمیل تصویرها.....
۲۵	۳. حافظه عددی (فراخوانی ارقام).....
۲۷	۴. تنظیم تصویرها.....
۲۹	۵. گنجینه لغات.....

مقدمه:

مدت‌ها از آزمون‌های هوشی کودکان برای سنجش هوش بزرگسالان نیز استفاده می‌کردند. ولی آزمون‌های هوشی کودکان برای سنجش بزرگسالان چندان قابل استفاده نبود و به دلایل زیادی مورد انتقاد قرار می‌گرفت. مهم‌ترین این انتقادات عبارتند از:

بسیاری از آزمون‌هایی که برای سنجش هوش کودکان نسبتاً خوب می‌باشند (برای اینکه آزمون‌های رشد هستند) برای بزرگسالان به صورت آزمون‌های استعداد درمی آیند و از لحاظ اندازه‌گیری هوشی بزرگسالان هیچ گونه اعتباری ندارند.

علاوه بر این ارزشیابی بر اساس سن ذهنی در بزرگسالان مفهومی ندارد زیرا رشد ذهنی از ۱۵ - ۱۶ سالگی به بعد رشد نمی‌کند، و از این سن به بعد امکان پیدا کردن آزمون‌هایی متناسب با معیارهای آزمون‌هایی از نوع آزمون بینه وجود ندارد.

از طرف دیگر ثابت شده که هوش بزرگسالان در جریان زندگی ثابت نمی‌ماند و از سن ۲۰ - ۲۵ سالگی به بعد سیر نزولی، تدریجی و دایمی پیدا می‌کند که تقریباً به صورت یک منحنی خطی درمی‌آید. این روش محاسبه ضریب هوشی در آزمون «استنفرد - بینه» سبب می‌شود که هوش پیر شخص ۶۰ ساله (اگر سن قراردادی که در منجر قرار می‌گیرد ۱۶ باشد) خیلی کم می‌شود (هاشمی و بطحایی، ۱۳۵۳).

به طور کلی آزمون‌های بزرگسالان بایستی دارای شرایط زیر باشند:

الف - از سؤالاتی استفاده کنند که با بزرگسالان سازگاری دارند و، غیر از موارد استثنایی، متفاوت از سؤالاتی باشند که در مورد کودکان به کار می‌روند.

ب - درجه‌بندی آنها به صورت نمرات استاندارد یا رتبه‌های درصدی باشد. استفاده از سن عقلی در مورد بزرگسالان هیچ مفهومی نخواهد داشت.

ج - برای سنین تقویمی مختلف درجه‌بندی‌های جداگانه داشته باشند. بدین معنی که درجه‌بندی‌ها لااقل باید با فواصل ۵ یا ۱۰ سال صورت گیرد (گنجی و ثابت، ۱۳۸۲).

مفهوم کلی هوش

تجربه بالینی و پژوهش‌های یک قرن گذشته نشان داده است که نمی‌توان هوش کلی را با استعداد ذهنی، به هر صورتی که تعریف شود، برابر یا همانند دانست. در واقع هر آزمون هوشی چیزی بیشتر از استعداد ذهنی ناب یا یکی از جنبه‌های آن، کلامی، انتزاعی، عددی، عملی یا حتی عامل کلی (G) اندازه می‌گیرد. بعضی از این استعدادها، عناصر و صفات از مدت‌ها پیش شناخته شده‌اند و شامل متغیرهای متعددی هستند که قبلاً تحت عناوین مزاج یا شخصیت (مثل پشتکار، تلاش، نیرو و...) به کار رفته‌اند، علاوه بر این، می‌توان نشان داد که اثر این عامل‌ها در نمره هر نوع آزمون هوشی در آن واحد تابع محتوای آزمون و شرایط اجرای آن است.